

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3273>

**CLASSROOM TEACHER'S OPINIONS ABOUT THE
PROBLEMS THAT STUDENTS WITHOUT PRE-SCHOOL
EDUCATION EXPERIENCE DURING READ AND WRITING
LEARNING**

OKULÖNCESİ EĞİTİM ALMAYAN ÖĞRENCİLERİN OKUMA-
YAZMA ÖĞRENİMİ ESNASINDA YAŞADIKLARI SORUNLAR İLE
İLGİLİ SINIF ÖĞRETMENİ GÖRÜŞLERİ¹

Mehmet AYYORGUN²

Abstract

In order to determine the effects of the adaptation of the students who did not receive preschool education to primary school on literacy learning, the physical (psychomotor) problems they experience during literacy learning, family-related problems and other problems based on the opinions of the classroom teachers about the problems experienced by the students who do not receive preschool education during their literacy learning, the work done; It is a descriptive case study designed on the basis of qualitative research techniques and the typical case study method is used. The participants of the research; 10 primary school classroom teachers working in Ankara province Altındağ district, selected by simple random sampling method. Participants used a semi-structured interview form prepared by the researchers, and content analysis was carried out by grouping the participants according to valid dimensions without any changes in their answers. Physiological factors, cognitive factors, emotional factors, and environmental factors sub-code themes of muscle development, using the pencil, perception and understanding, learning time, adaptation to school and socialization; Within the scope of the findings related to the physical (psychomotor) problems experienced by students who do not attend pre-school education during their literacy education, using pen, fine motor skills, using scissors, writing problem in the sub-code of literacy and reading-writing memory themes; Socio-cultural structure, family involvement and parental dependence and approach sub-code, family problems, financial situation, consciousness and awareness, home support; In the sub-code of physiological factors, cognitive factors and emotional factors, self-confidence has been identified as the most frequently encountered problems within the scope of the findings related to other problems experienced by students who do not receive preschool education during their literacy learning.

Keywords: Preschool, teaching literacy.

¹ Makale tezsiz yüksek lisans dönem projesinden üretilmiştir.

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, ayyorgunmehmet1908@gmail.com, 0000-0001-5001-9736

Özet

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları sorunlar ile ilgili sınıf öğretmeni görüşlerine dayanarak okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin ilkokula adaptasyonlarının okuma-yazma öğrenimlerine etkilerini, okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları fiziksel (psikomotor) sorunları, aile kaynaklı sorunları ve diğer sorunları belirlemek amacıyla yapılan çalışma; betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup nitel araştırma teknikleri temel alınarak desenlenmiş ve tipik durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını; Ankara ili Altındağ ilçesinde görev yapan, basit seçkisiz örneklem yöntemi ile seçilen 10 ilkokul sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanmış, katılımcıların cevaplarında herhangi bir değişiklik yapılmadan geçerli boyutlara göre gruplandırılarak içerik analizi yapılmıştır. Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin ilkokula adaptasyonları ve okuma-yazma öğrenimlerine etkilerine ilişkin bulgular kapsamında fizyolojik faktörler, bilişsel faktörler, duygusal faktörler ve çevresel faktörler temaları alt kodunda kas gelişimi, kalem kullanma, algılama ve anlama, öğrenme süresi, okula uyum ve sosyalleşme; okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları fiziksel (psikomotor) sorunlara ilişkin bulgular kapsamında okuma-yazma öncesi ve okuma-yazma anı temaları alt kodunda kalem kullanma, ince kas becerileri, makas kullanma, yazma problemi; okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadığı aile kaynaklı sorunlara ilişkin bulgular kapsamında sosyokültürel yapı, aile katılımı ve ebeveyn bağlılığı ve yaklaşımı temaları alt kodunda ailevi sorunlar, maddi durum, bilinç ve farkındalık, evde destek; Okul Öncesi Eğitim Almayan Öğrencilerin Okuma-Yazma Öğrenimi Esnasında Yaşadıkları Diğer Sorunlara İlişkin Bulgular kapsamında Fizyolojik Faktörler, Bilişsel Faktörler ve Duygusal Faktörler temaları alt kodunda özgüven en sık yaşanan sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, okuma-yazma öğretimi.

GİRİŞ

Eğitim ağırlıklı olarak okumaya dayanır. Tüm öğrenme faaliyetleri, iyi bir okuma becerisidir ve alışkanlık oluşturması gerekiyor. Okuryazarlık, insan hayatını anlamlı kılan unsur olan eğitim programı ve öğretim sürecinde ortaya çıkar. Okuma, zihinsel gelişime en büyük katkıyı sağlayan çalışma alanıdır. Okuma sürecinde duygular, düşünceler ve bilgiler beyinde açıklanan ve yapılandırılan zihinsel kavramlara dönüştürülür (Başar ve Tanış Gürbüz, 2020). Kişi; sembol bilgilerini, kapsamlı dilbilgisini ve önceki deneyimlerini birleştirerek ileri beceriler geliştirmelidir. Yazılı anlatım, bireylerin kendilerini ifade etmeleri ve iletişim kurmaları için en etkili araçlardan biridir. Yüzyıllardır sosyal gelişme düzeyini gösteren faktörlerden biri de yazılı iletişim olmuştur. Ülkenin kalkınma seviyesi ile yazılı iletişimi arasında bir bağlantı vardır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte yazılı anlatımın iletişim araçları içindeki konumunun giderek daha önemli hale geldiği görülmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin yazılı anlatımının geliştirilmesi, tüm düzeylerde eğitimin ana hedeflerinden biri haline gelmiştir (Kuyumcu Vardar ve Sarıoğlu, 2017).

Okulöncesi eğitim, çeşitli sistemleri, organize ve planlanmış eğitim faaliyetlerini kapsayan, 0-6 yaş arası çocukların büyümesini sağlamayı amaçlayan bir kavramdır. Okulöncesi aşamadaki eğitim, bireylerin gelişimi üzerinde son derece önemli bir etkiye sahiptir ve aynı zamanda bireylerin mevcut ve gelecekteki yaşamları için de büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla okul öncesi eğitimin bireyleri kişisel gelişim özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun temel bilgi, beceri ve davranışlarla donatmayı ve bu amaçla temel eğitime hazırlanmayı amaçladığı söylenebilir. Okul öncesi dönem, insan yaşamının temellerinin atıldığı ve gelişim bölgesinin oluşturulduğu bir dönemdir. Gelişim alanının kilit aşaması bu döneme denk geldiğinden, süreçte elde edilemeyen eylemler gelecekte yeterli fayda sağlayamayacak veya çok zorlaşacaktır. Bu nedenle bu dönemde elde edilecek kazanımlar tesadüfi tecrübeye bırakılmamalıdır (Dündar Kırık ve Kazu, 2019).

Çocuk programlı eğitim için gerekli etkinliklere ilk kez katılacağından, ilköğretim, bir çocuğun hayatında önemli bir dönüm noktasıdır. İlkokul, kişisel eğitim hayatının ve okuryazarlık sürecinin başlangıcı ve temelidir. Öğrenme sürecinde verilen talimatları tamamlamak için belirli bir planı takip etmelidir. Bu nedenle ilkokul, okuma tutumlarını yönlendirmede önemli bir adımdır (Akbaba Altun, Şimşek Çetin ve Bay, 2014).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Okumak ve yazmak, insanların kendilerini ve dünyayı keşfetmeleri için çok önemlidir. Günlük hayatta bireyler tüm önemli faaliyetleri okuma-yazma çerçevesinde yaparlar ve sürekli yeni şeyler öğrenirler. Yazmakla kıyaslandığında okumak özellikle yeni bir hayata kavuşmak açısından daha önemli bir gerekliliktir. Okuma becerisi ile birey, farklı ve zengin kaynaklardan yeni bilgiler edinebilir ve bunları hayatına etkin bir şekilde aktarabilir, böylece daha iyi bir çevrede ve dünyada yaşama, hayatını şekillendirme ve kendini geliştirme fırsatları bulabilir (Kuyumcu Vardar ve Sarıoğlu, 2017). Bu araştırmanın amacı da okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları sorunlar ile ilgili sınıf öğretmeni görüşlerine dayanarak problem durumunu ortaya koymaktır.

Bu araştırmanın alt amaçları ilgili sınıf öğretmeni görüşlerine dayanarak okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları sorunları belirlemektir:

1. Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin ilkokula adaptasyonlarının okuma-yazma öğrenimlerine etkilerini belirlemek,
2. Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları fiziksel (psikomotor) sorunları belirlemek,
3. Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadığı aile kaynaklı sorunları belirlemek,
4. Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları diğer sorunları belirlemek.

İlk okuryazarlık süreci, bir bireyin eğitim hayatındaki en önemli deneyimlerden biridir. Okuryazarlık, diğer öğrenmenin temelidir ve uzun yıllar atılan ilk ve en önemli adım olarak kabul edilebilir. Bu nedenle, ilk okuma yazma eğitiminin başarısı, sürekli eğitim hayatının başarısı için de belirleyici bir faktördür (Erbasan ve Erbasan, 2020). Erken çocukluk eğitimi; doğumdan zorunlu eğitim yaşına kadar çocukların gelişimsel özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri dikkate alınarak çocukların sağlıklı fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve psikolojik gelişimine sahip olması, kişiliğe olumlu bir temel atması, yaratıcılık göstermesi ve kendilerine güven duyması sistematik eğitimde öğretmenler etkin olabilmektedir (Baştuğ ve Şenel, 2018). Bu çalışmanın; okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin saptanması, buna paralel olarak mevcut durumun da ortaya konulması ile elde edilecek sonuçların okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarısının artması ve velilere yol gösterici katkı sağlaması açısından fayda sağlayacağı ve önem arz edeceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları sorunlar ile ilgili sınıf öğretmeni görüşlerini belirlemeye yönelik bu araştırma, betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup nitel araştırma teknikleri temel alınarak desenlenmiş ve tipik durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; nitel veri toplama tekniklerini (gözlemler, mülakatlar ve belge analizi gibi) kullanan ve ardından doğal ortamdaki algıları ve olayları gerçek ve bütüncül bir şekilde ortaya çıkarmak için nitel bir süreç kullanan bir araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmacılar, olayları bağlam içinde incelemek için olayların dilini ve bağlamı kullanırlar. Sorunları, ortaya çıktıkları ve geliştikleri değer sisteminden izole ederek analiz etmez, ancak doğal ortamdaki baskın ilişki ağının anlamını açıklamaya veya ortaya çıkarmaya çalışır

(Karataş, 2015). Durum çalışması, nasıl çalıştığı ve işlediği hakkında sistem bilgisi toplamak için birden çok veri toplama kullanan kısıtlı bir sistemin derinlemesine incelenmesini içeren metodolojik bir yaklaşımdır (Subaşı ve Okumuş, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını; Ankara ili Altındağ ilçesinde görev yapan, basit seçkisiz örneklem yöntemi ile seçilen 10 ilkökul sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Basit seçkisiz örnekleme, tanımlanan evrendeki tüm öğeler için eşit ve bağımsız seçilme şansı sağlayan, örnekleri seçmek için kullanılan bir tekniktir (Özen ve Gül, 2007).

Tablo 1

Katılımcıların Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Değişken	Grup	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	7	70
	Erkek	3	30
Yaş	20-30 yaş	3	30
	31-40 yaş	4	40
	41 yaş ve üzeri	3	30
Medeni Durum	Evli	6	60
	Bekar	4	40
Eğitim Durumu	Lisans	7	70
	Yüksek lisans	2	20
	Doktora	1	10
Mesleki Kıdem	1-10 yıl	3	30
	11-20 yıl	6	60
	21 yıl ve üzeri	1	10
Toplam		10	100,0

Veri Toplama Aracı

Araştırmada öğretmenlerin görüşlerine yönelik veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme; araştırmacıların önceden görüşme sorularını hazırlayabildikleri ancak görüşme sırasında esneklik sağlayarak soruları yeniden düzenleyip tartışabildikleri bir görüşme tekniğidir (Ekiz, 2020). Görüşmeler, bir konu araştırmasına katılan bireylerin duygu ve düşüncelerini ifade eden etkinlikler olarak tanımlanır. Görüşmenin temel amacı, bireyin iç dünyasına girmek ve bakış açısını anlamaya çalışmaktır. Görüşmeler yoluyla kişisel deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, psikolojik algılar ve tepkiler gibi gözlemlenemeyen bilgilerin elde edilebileceği umulmaktadır (Karataş, 2015).

Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecinde katılımcılarla iletişime geçilerek araştırma hakkında bilgi verilmiş, kişisel bilgilerinin korunacağı ve başka amaçla kullanılmayacağı belirtilerek araştırmaya katılıp katılmayacakları sorularak rızaları alınmıştır. Araştırmaya ilişkin görüşme formu soruları; Covid-19 salgınının dünyayı ve ülkemizi etkilemesi, verilerin hızlı, doğru, verimli ve etkili bir şekilde elde edilme imkânı ve kolaylığı sağlaması nedeniyle çevrimiçi araçlarla ses kayıtları alınarak toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan çalışma grubunun cevaplarında herhangi bir değişiklik yapılmadan geçerli boyutlara göre gruplandırılarak içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinin temel amacı, toplanan verileri açıklamaya yardımcı olan kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Tanımlayıcı analiz kullanılarak özetlenen ve açıklanan veriler, içerik analizi yoluyla daha fazla işlenir ve yeni kavramlar keşfedilir. İçerik analizi süreci, benzer verileri belirli kavramlar ve konular çerçevesinde toplamak ve bunları okuyucuların anlayabileceği şekilde açıklamaktır (Karataş, 2015).

BULGULAR

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları sorunlar ile ilgili sınıf öğretmeni görüşlerine dayanarak problem durumunu ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmaya ait bulgular tablolar halinde verilerek sunulmuştur.

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin ilkokula adaptasyonları ve okuma-yazma öğrenimlerine etkilerine ilişkin sonuçlar tablo şeklinde aşağıda verilmiştir;

Tablo 2

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin ilkokula adaptasyonları ve okuma-yazma öğrenimlerine etkilerine ilişkin tablo

Tema	Kod	f
Fizyolojik faktörler	Kas Gelişimi	6
	Kalem Kullanma	5
	Boyama Çalışması	2
	Çizgi Çalışması	2
	Harf Çalışması	2
	Noktaları Birleştirme	1
	Ön Hazırlık	1
	El Becerisi	1
Bilişsel faktörler	Algılama ve Anlama	5
	Öğrenme Süresi	4
	Akademik Başarı	1
	Sayı Farkındalığı	1
	Harf Farkındalığı	1
	Ses Bilgisel Farkındalık	1
	Kitap Okuma Farkındalığı	1
Duygusal Faktörler	Okula Uyum	9
	Olumsuz Tutum	2
	Ayrılık Kaygısı	2
	Sınıf Kurallarına Uyum	2
	Dil Gelişimi	1
	Okul Bilinci	1
Çevresel ve İletişimsel Faktörler	Sosyalleşme	4
	Sosyal Ortama Uyum	1
	Sosyal İletişim	1
	Psikososyal Gelişim	1

Tablo 2 incelendiğinde; Okul Öncesi Eğitim Almayan Öğrencilerin İlkokula Adaptasyonları ve Okuma-Yazma Öğrenimlerine Etkilerine ilişkin katılımcı görüşlerinin 4 tema altında toplandığı görülmektedir. Fizyolojik Faktörler teması altında 8 (Kas Gelişimi, Kalem Kullanma, Boyama, Çizgi Çalışması, Harf Yapma, El Becerileri, Noktaları Birleştirme, Ön Hazırlık/Pratik), Bilişsel Faktörler teması altında 7 (Algılama ve Anlama, Ses Bilgisel Farkındalık, Akademik Başarı, Sayı Farkındalığı, Kitap Farkındalığı, Öğrenme Süresi, Harf Farkındalığı), Duygusal Faktörler teması altında 6 (Okula Uyum, Olumsuz Tutum, Ayrılık Kaygısı, Sınıf Kurallarına Uyum, Dil Gelişimi, Okul Bilinci) ve Çevresel Faktörler teması altında 4 (Sosyalleşme, Sosyal Ortama Uyum, Sosyal İletişim, Psikososyal Gelişim) olmak üzere 25 (yirmi beş) kod oluşturulmuştur.

Oluşturulan dört tema altındaki kodların *f* değerlerine bakıldığında her temanın yoğunluk değerlerinin birbirlerinden farklı olduğu görülmektedir. Temalar içindeki kod yoğunluk değerlerine bakıldığında ise; Fizyolojik Faktörler teması altında **Kas Gelişimi *f* (6)**, Bilişsel Faktörler teması altında **Algılama ve Anlama *f* (5)**, Duygusal Faktörler teması altında **Okula Uyum *f* (9)** ile Çevresel Faktörler teması altındaki **Sosyalleşme *f* (4)** değerleri dikkat çekicidir.

Fizyolojik Faktörler teması altında oluşturulan kodlara; **Kas Gelişimi *f* (6)**, **Kalem Kullanma *f* (5)**, **Boyama Çalışması *f* (2)**, **Çizgi Çalışması *f* (2)**, **Harf Çalışması *f* (2)**,

Noktaları Birleştirme f (1), Ön Hazırlık f (1) ve El Becerisi f (1) ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Kas Gelişimi f (6) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“El becerileri, motor kasları geç geliyor; sosyallikten uzak oluyorlar ve okula daha geç adapte oluyorlar. Okuma yazma öğreniminde almayanlarda bir tık daha geç, yavaş olabiliyor.” (Ö1)

“Çünkü okul öncesi almayan çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişimi, hazırbulunuşluk düzeyleri, makas kullanımı, küçük kas gelişimi yeterli gelmediğinden sosyal ortama, okula ve sınıf içi kurallara uyum sürecinde ve okuma-yazmada biraz gecikme olabiliyor.” (Ö4)

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor kasların yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de eklenince okul ve sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatmakta ve okuma-yazma öğrenme sürecinde akranlarına göre daha güç ve geriden devam etmektedirler.” (Ö6)

“Zorlanmaktadırlar; sosyal iletişimleri zayıf, psikomotor güçleri zayıf daha geç okuma yazmaya geçiş ve okul bilincinin oluşması, kurallara uyum, grup çalışmalarına aktif katılım da zorluklar yaşıyorlar.” (Ö7)

“Kas gelişimi sağlanamadığından, sosyalleşemediğinden ve okul kültürüne yabancı olduğundan, aileden ayrı olma kaygısı yaşadığından okuma-yazma ve adaptasyon sürecinde zorlanıyorlar. (Ö9)

“Okul öncesi eğitim almadan birinci sınıfa başlayan öğrenciler sayılardan habersiz, kaleme yabancı, kitap görmemiş, konuşma ve iletişim becerisi eksik şekilde ilk öğretmenlerinin karşısına çıkmakta ve sosyal becerilerde, motor becerilerinde ve adaptasyon sürecinde sıkıntılar yaşamaktadır.” (10)

Kalem Kullanma f (5) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öncelikle kalem tutma, çizgi çekme, noktaları birleştirme, harf yapma konusunda da sıkıntı yaşanmakta, algıları, anlama hızları yavaş ve okula adaptasyonları okul öncesi eğitim alan öğrencilere göre daha uzun zaman alıyor.” (Ö2)

“Özellikle harf yazımı, kalem tutuşu, harfleri tanıma vs. diğer öğrencilere nazaran daha zor oluyor, çok sıkıntı yaşıyor ve öğrencinin akademik olarak sürece adapte olması ve okula uyum süreci daha uzun sürüyor.” (Ö5)

“Ön hazırlık ve pratikleri olmadığı için kalem tutma, resim boyama gibi psikomotor beceri gerekli durumlarda yetersiz kalıyorlar ve hem okul hem de sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatıyorlar.” (Ö6)

“Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler sıklıkla okula uyum sorunu yaşamakta, kalem kullanmada zorlanmakta ve bu duruma bağlı olarak okuma- yazma ve diğer etkinliklerde isteksiz davranarak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin gerisinde kalmalarına neden olmaktadır.” (Ö8)

“Okul öncesi eğitim almadan birinci sınıfa başlayan öğrenciler sayılardan habersiz, kaleme yabancı, kitap görmemiş, konuşma ve iletişim becerisi eksik şekilde ilk öğretmenlerinin karşısına çıkmakta ve sosyal becerilerde, motor becerilerinde ve adaptasyon sürecinde sıkıntılar yaşamaktadır.” (10)

Boyama Çalışması f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Daha önce boyama veya çizgi çalışması yapmamış bir öğrenci için daha uzun süre hazırlık çalışması yapmak gerektiği için ilkokula uyumu ve okuma yazmada sorun yaşanırken okul öncesi dönemde ses bilgisel farkındalık çalışmaları yapıldığı için okuma yazma süreci daha kolay geçmekte ve ilkokula uyumda sorun daha az yaşanmaktadır.” (Ö3)

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de eklenince okul ve sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatmakta ve okuma-yazma öğrenme sürecinde akranlarına göre daha güç ve geriden devam etmektedirler.” (Ö6)

Çizgi Çalışması f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öncelikle kalem tutma, çizgi çekme, noktaları birleştirme, harf yapma konusunda da sıkıntı yaşanmakta, algıları, anlama hızları yavaş ve okula adaptasyonları okul öncesi eğitim alan öğrencilere göre daha uzun zaman alıyor.” (Ö2)

“Daha önce boyama veya çizgi çalışması yapmamış bir öğrenci için daha uzun süre hazırlık çalışması yapmak gerektiği için ilkokula uyumu ve okuma yazmada sorun yaşanırken okul öncesi dönemde ses bilgisel farkındalık çalışmaları yapıldığı için okuma yazma süreci daha kolay geçmekte ve ilkokula uyumda sorun daha az yaşanmaktadır.” (Ö3)

Harf Çalışması f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öncelikle kalem tutma, çizgi çekme, noktaları birleştirme, harf yapma konusunda da sıkıntı yaşanmakta, algıları, anlama hızları yavaş ve okula adaptasyonları okul öncesi eğitim alan öğrencilere göre daha uzun zaman alıyor.” (Ö2)

“Özellikle harf yazımı, kalem tutuşu, harfleri tanıma vs. diğer öğrencilere nazaran daha zor oluyor, çok sıkıntı yaşıyor ve öğrencinin akademik olarak sürece adapte olması ve okula uyum süreci daha uzun sürüyor.” (Ö5)

Noktaları Birleştirme f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öncelikle kalem tutma, çizgi çekme, noktaları birleştirme, harf yapma konusunda da sıkıntı yaşanmakta, algıları, anlama hızları yavaş ve okula adaptasyonları okul öncesi eğitim alan öğrencilere göre daha uzun zaman alıyor.” (Ö2)

Ön Hazırlık f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de eklenince okul ve sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatmakta ve okuma-yazma öğrenme sürecinde akranlarına göre daha güç ve geriden devam etmektedirler.” (Ö6)

El Becerisi f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“El becerileri, motor kasları geç geliyor; sosyallikten uzak oluyorlar ve okula daha geç adapte oluyorlar. Okuma yazma öğreniminde almayanlarda bir tık daha geç, yavaş olabiliyor.” (Ö1)

bulgularına ulaşılmıştır.

Bilişsel Faktörler teması altında oluşturulan kodlara; **Algılama ve Anlama f (5)**, **Öğrenme Süresi f (4)**, **Akademik Başarı f (1)**, **Sayı Farkındalığı f (1)**, **Kitap Farkındalığı f (1)**, **Ses Bilgisel Farkındalık f (1)** ve **Harf Farkındalığı f (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Algılama ve Anlama f (5) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öncelikle kalem tutma, çizgi çekme, noktaları birleştirme, harf yapma konusunda da sıkıntı yaşanmakta, algıları, anlama hızları yavaş ve okula adaptasyonları okul öncesi eğitim alan öğrencilere göre daha uzun zaman alıyor.” (Ö2)

“Çünkü okul öncesi almayan çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişimi, hazırbulunuşluk düzeyleri, makas kullanımı, küçük kas becerisi yeterli gelmediğinden sosyal ortama, okula ve sınıf içi kurallara uyum sürecinde ve okuma-yazmada biraz gecikme olabiliyor.” (Ö4)

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de eklenince okul ve sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatmakta ve okuma-yazma öğrenme sürecinde akranlarına göre daha güç ve geriden devam etmektedirler.” (Ö6)

“Zorlanmaktadırlar; sosyal iletişimleri zayıf, psikomotor güçleri zayıf daha geç okuma yazmaya geçiş ve okul bilincinin oluşması, kurallara uyum, grup çalışmalarına aktif katılım da zorluklar yaşıyorlar.” (Ö7)

Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler sıklıkla okula uyum sorunu yaşamakta, kalem kullanmada zorlanmakta ve bu duruma bağlı olarak okuma-yazma ve diğer etkinliklerde isteksiz davranarak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin gerisinde kalmalarına neden olmaktadır.

Öğrenme Süresi f (4) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“El becerileri, motor kasları geç geliyor; sosyallikten uzak oluyorlar ve okula daha geç adapte oluyorlar. Okuma yazma öğreniminde almayanlarda bir tık daha geç, yavaş olabiliyor.” (Ö1)

“Çünkü okul öncesi almayan çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişimi, hazırbulunuşluk düzeyleri, makas kullanımı, küçük kas becerisi yeterli gelmediğinden sosyal ortama, okula ve sınıf içi kurallara uyum sürecinde ve okuma-yazmada biraz gecikme olabiliyor.” (Ö4)

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de eklenince okul ve sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatmakta ve okuma-yazma öğrenme sürecinde akranlarına göre daha güç ve geriden devam etmektedirler.” (Ö6)

“Zorlanmaktadırlar; sosyal iletişimleri zayıf, psikomotor güçleri zayıf daha geç okuma yazmaya geçiş ve okul bilincinin oluşması, kurallara uyum, grup çalışmalarına aktif katılım da zorluklar yaşıyorlar.” (Ö7)

Ses Bilgisel Farkındalık f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Daha önce boyama veya çizgi çalışması yapmamış bir öğrenci için daha uzun süre hazırlık çalışması yapmak gerektiği için ilkokula uyumu ve okuma yazmada sorun yaşanırken okul öncesi dönemde ses bilgisel farkındalık çalışmaları yapıldığı için okuma yazma süreci daha kolay geçmekte ve ilkokula uyumda sorun daha az yaşanmaktadır.” (Ö3)

Akademik Başarı f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Özellikle harf yazımı, kalem tutuşu, harfleri tanıma vs. diğer öğrencilere nazaran daha zor oluyor, çok sıkıntı yaşanıyor ve öğrencinin akademik olarak sürece adapte olması ve okula uyum süreci daha uzun sürüyor.” (Ö5)

Sayı Farkındalığı f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Okul öncesi eğitim, eğitim öğretim faaliyetlerinde başarının belirleyici unsuru olan hazırbulunuşluk seviyesinin yükseltilmesi adına elzemdir. Okul öncesi eğitim almadan birinci sınıfa başlayan öğrenciler sayılardan habersiz, kaleme yabancı, kitap görmemiş, konuşma ve iletişim becerisi eksik şekilde ilk öğretmenlerinin karşısına çıkmakta ve sosyal becerilerde, motor becerilerinde ve adaptasyon sürecinde sıkıntılar yaşamaktadır.” (10)

Kitap Farkındalığı f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Okul öncesi eğitim, eğitim öğretim faaliyetlerinde başarının belirleyici unsuru olan hazırbulunuşluk seviyesinin yükseltilmesi adına elzemdir. Okul öncesi eğitim almadan birinci sınıfa başlayan öğrenciler sayılardan habersiz, kaleme yabancı,

kitap görmemiş, konuşma ve iletişim becerisi eksik şekilde ilk öğretmenlerinin karşılıklarına çıkmakta ve sosyal becerilerde, motor becerilerinde ve adaptasyon

Harf Farkındalığı f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Özellikle harf yazımı, kalem tutuşu, harfleri tanıma vs. diğer öğrencilere nazaran daha zor oluyor, çok sıkıntı yaşıyor ve öğrencinin akademik olarak sürece adapte olması ve okula uyum süreci daha uzun sürüyor.” (Ö5)

bulgularına ulaşılmıştır.

Duygusal Faktörler teması altında oluşturulan kodlara; **Okula Uyum f (9), Olumsuz Tutum f (3), Ayrılık Kaygısı f (2), Sınıf Kurallarına Uyum f (2), Dil Gelişimi f (1) ve Okul Bilinci f (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Okula Uyum f (9) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“El becerileri, motor kasları geç geliyor; sosyallikten uzak oluyorlar ve okula daha geç adapte oluyorlar. Okuma yazma öğreniminde almayanlarda bir tık daha geç, yavaş olabiliyor.” (Ö1)

“Öncelikle kalem tutma, çizgi çekme, noktaları birleştirme, harf yapma konusunda da sıkıntı yaşanmakta, algıları, anlama hızları yavaş ve okula adaptasyonları okul öncesi eğitim alan öğrencilere göre daha uzun zaman alıyor.” (Ö2)

“Daha önce boyama veya çizgi çalışması yapmamış bir öğrenci için daha uzun süre hazırlık çalışması yapmak gerektiği için ilkokula uyumu ve okuma yazmada sorun yaşanırken okul öncesi dönemde ses bilgisel farkındalık çalışmaları yapıldığı için okuma yazma süreci daha kolay geçmekte ve ilkokula uyumda sorun daha az yaşanmaktadır.” (Ö3)

“Okul Öncesi eğitim çocukları ilkokula hazırlamakta önemlidir. Çünkü okul öncesi almayan çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişimi, hazırbulunuşluk düzeyleri, makas kullanımı, küçük kas becerisi yeterli gelmediğinden sosyal ortama, okula ve sınıf içi kurallara uyum sürecinde ve okuma-yazmada biraz gecikme olabiliyor.” (Ö4)

“Özellikle harf yazımı, kalem tutuşu, harfleri tanıma vs. diğer öğrencilere nazaran daha zor oluyor, çok sıkıntı yaşıyor ve öğrencinin akademik olarak sürece adapte olması ve okula uyum süreci daha uzun sürüyor.” (Ö5)

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de eklenince okul ve sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatmakta...” (Ö6)

“Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler sıklıkla okula uyum sorunu yaşamakta...” (Ö8)

“Kas gelişimi sağlanamadığından, sosyalleşemediğinden ve okul kültürüne yabancı olduğundan, aileden ayrı olma kaygısı yaşadığından okuma-yazma ve adaptasyon sürecinde zorlanıyorlar.” (Ö9)

“Okul öncesi eğitim almadan birinci sınıfa başlayan öğrenciler sayılardan habersiz, kaleme yabancı, kitap görmemiş, konuşma ve iletişim becerisi eksik şekilde ilk öğretmenlerinin karşılıklarına çıkmakta ve sosyal becerilerde, motor becerilerinde ve adaptasyon sürecinde sıkıntılar yaşamaktadır.” (10)

Olumsuz Tutum f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de” (Ö6)

“Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler sıklıkla okula uyum sorunu yaşamakta, kalem kullanmada zorlanmakta ve bu duruma bağlı olarak okuma-yazma ve diğer etkinliklerde isteksiz davranarak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin gerisinde kalmalarına neden olmaktadır.” (Ö8)

Ayrılık Kaygısı f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de...” (Ö6)

“Kas gelişimi sağlanamadığından, sosyalleşemediğinden ve okul kültürüne yabancı olduğundan, aileden ayrı olma kaygısı yaşadığından okuma-yazma ve adaptasyon sürecinde zorlanıyorlar.” (Ö9)

Sınıf Kurallarına Uyum f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Çünkü okul öncesi almayan çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişimi, hazırbulunuşluk düzeyleri, makas kullanımı, küçük kas becerisi yeterli gelmediğinden sosyal ortama, okula ve sınıf içi kurallara uyum sürecinde ve okuma-yazmada biraz gecikme olabiliyor.” (Ö4)

“Kalem tutma, resim boyama gibi ön hazırlık ve pratik gerektiren psikomotor becerilerin yetersizliği, ebeveynlerden ayrılık kaygısı, okula olumsuz tutum geliştirerek okul fobisi edinme de eklenince okul ve sınıf ortamına uyum süreçlerini okul öncesi eğitim alan öğrenciye nazaran daha geç atlatmakta...” (Ö6)

Dil Gelişimi f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Çünkü okul öncesi almayan çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişimi, hazırbulunuşluk düzeyleri, makas kullanımı, küçük kas becerisi yeterli gelmediğinden sosyal ortama, okula ve sınıf içi kurallara uyum sürecinde ve okuma-yazmada biraz gecikme olabiliyor.” (Ö7)

Okul Bilinci f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Zorlanmaktadırlar; sosyal iletişimleri zayıf, psikomotor güçleri zayıf daha geç okuma yazmaya geçiş ve okul bilincinin oluşması, kurallara uyum, grup çalışmalarına aktif katılım da zorluklar yaşıyorlar.” (Ö7)

bulgularına ulaşılmıştır.

Çevresel Faktörler teması altında oluşturulan kodlara; **Sosyalleşme f (3)**, **Sosyal Ortama Uyum f (1)**, **Sosyal İletişim f (1)** ve **Psikososyal Gelişim f (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Sosyalleşme f (3) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“El becerileri, motor kasları geç gelişiyor; sosyallikten uzak oluyorlar ve okula daha geç adapte oluyorlar.” (Ö1)

“Kas gelişimi sağlanamadığından, sosyalleşemediğinden ve okul kültürüne yabancı olduğundan, aileden ayrı olma kaygısı yaşadığından okuma-yazma ve adaptasyon sürecinde zorlanıyorlar.” (Ö9)

“Okul öncesi eğitim almadan birinci sınıfa başlayan öğrenciler sayılardan habersiz, kaleme yabancı, kitap görmemiş, konuşma ve iletişim becerisi eksik şekilde ilk öğretmenlerinin karşısına çıkmakta ve sosyal becerilerde, motor becerilerinde ve adaptasyon sürecinde sıkıntılar yaşamaktadır.” (10)

Sosyal Ortama Uyum f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Zorlanmaktadırlar; sosyal iletişimleri zayıf, psikomotor güçleri zayıf daha geç okuma yazmaya geçiş ve okul bilincinin oluşması, kurallara uyum, grup çalışmalarına aktif katılım da zorluklar yaşıyorlar.” (Ö7)

Sosyal İletişim f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Zorlanmaktadırlar; sosyal iletişimleri zayıf, psikomotor güçleri zayıf daha geç okuma yazmaya geçiş ve okul bilincinin oluşması, kurallara uyum, grup çalışmalarına aktif katılım da zorluklar yaşıyorlar.” (Ö7)

Psikososyal Gelişim f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Çocukların sağlıklı bir birey, sağlıklı çocuk olması için psikososyal gelişimlerini tamamladığı 0-6 yaş arası dönemde de ne kadar iyi bir eğitim alırlarsa o kadar sağlıklı bir çocuk olurlar.” (Ö9)

bulgularına ulaşılmıştır.

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları fiziksel (psikomotor) sorunlara ilişkin sonuçlar tablo şeklinde aşağıda verilmiştir;

Tablo 3

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları fiziksel (psikomotor) sorunlara ilişkin tablo

Tema	Kod	f
Okuma-Yazma Öncesi	Kalem kullanma	9
	İnce Kas becerileri	7
	Makas kullanma	5
	Çizgi çalışması	3
	Boyama	1
	El becerileri	1
	El göz koordinasyonu	1
	Nokta birleştirme	1
Okuma-Yazma Anı	Yazma problemi	7
	Harf yazımı	4
	Defter düzeni	2
	Sesi çıkarıp yazma	2
	Yorulma	2
	Parmak ağrısı	1
	Rakam yazımı	1

Tablo 3 incelendiğinde; Okul Öncesi Eğitim Almayan Öğrencilerin Okuma-Yazma Öğrenimi Esnasında Yaşadıkları Fiziksel (Psikomotor) Sorunlara ilişkin katılımcı görüşlerinin 2 tema altında toplandığı görülmektedir. Okuma-Yazma Öncesi teması altında 8 (Kalem Kullanma, İnce Kas Becerileri, Makas Kullanma, Çizgi Çalışması, Boyama, El Becerileri, El Göz Koordinasyonu, Nokta Birleştirme) ve Okuma-Yazma Anı teması altında 7 (Yazma Problemi, Harf Yazımı, Defter-Kitap Düzeni, Sesi Çıkarıp Yazma, Yorulma, Parmak Ağrısı, Rakam Yazımı) olmak üzere 15 (on beş) kod oluşturulmuştur.

Oluşturulan iki tema altındaki kodların *f* değerlerine bakıldığında her temanın yoğunluk değerlerinin birbirlerine yakın olduğu görülmektedir. Temalar içindeki kod yoğunluk değerlerine bakıldığında ise; Okuma-Yazma Öncesi teması altında **Kalem Kullanma *f* (9)** ile Okuma-Yazma Anı teması altındaki **Yazma Problemi *f* (7)** değerleri dikkat çekicidir.

Okuma-Yazma Öncesi teması altında oluşturulan kodlara; **Kalem Kullanma *f* (9)**, **İnce Kas Becerileri *f* (7)**, **Makas Kullanma *f* (5)**, **Çizgi Çalışması *f* (3)**, **Boyama *f* (1)**, **El Becerisi *f* (1)**, **El Göz Koordinasyonu *f* (1)** ve **Noktaları Birleştirme *f* (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Kalem Kullanma *f* (9) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kalem tutma, sesi çıkarıp yazma, dikkatini vermekte güçlük çekebiliyorlar.” (Ö1)

“Her konuda sıkıntı yaşıyorlar. Kalem ve makas tutamıyorlar. Kalemi doğru kavramayı bilmiyor.” (Ö2)

“Öncelikle kalem tutma ve çizgi çalışması, becerilerinde sorunlar, akabinde ise harfleri ve rakamları yazarken zorluklar yaşadıklarını gözlemlemekteyim.” (Ö3)

“En basiti kalem tutma, Yanlışı silerken silgi hakimiyetleri, makasla bir şeyler keserkenki başarıları düşük oluyor.” (Ö4)

“Kalem tutma ses yazımı konusunda geriden geliyorlar.” (Ö5)

“Kalem tutma, makas kullanma, çizgi çalışmaları, boyama yaparken görsellerin dışına taşmadan boyama yapabilme, ayakkabısını kendi kendine bağlayabilme,

tuvalet ihtiyacını kendi kendine karşılayabilme...vb psikomotor becerilerde sorunlar yaşamaktadırlar.” (Ö6)

“Çanta defter kitap düzenleri zayıf, kalem tutma makas kullanma vb daha zayıf, çabuk bıkmama ve yorulma.” (Ö7)

“Uzun süre kalem tutma, küçük puntolarla yazma gerektiren yazma ve okul çalışmaları yaşadıkları sorunlardan bazılarıdır. Bunlar çocukların okula karşı olumsuz tutum geliştirmelerine neden olmaktadır.” (Ö9)

“Eğer ki okul öncesi eğitim almadıysa bir çocuk el göz koordinasyonu sağlamakta yetersiz kalabilir, kalemi ve makası kullanırken zorlanabilir, el becerileri zayıf kalabilir, oyunlarda mutsuz kalabilir.” (10)

İnce Kas Becerileri f (7) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Parmak kasları yeterince gelişmediği için yazı çalışmalarında zorlanıyorlar.” (Ö3)

“Küçük kas becerileri okul öncesi eğitim almayan çocukların daha geride olmaktadır.” (Ö4)

“Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin psikomotor becerilerinde diğer akranlarına oranla daha az geliştiğini gözlemlemekteyim.” (Ö5)

“Okul öncesi eğitim almamış bir öğrencinin el kasları yeteri kadar gelişmediği için daha çabuk yorulup sıkılıyor.” (Ö7)

“Küçük parmak kasları gelişmediğinde yazmada sıkıntı yaşıyorlar.” (Ö8)

“Okul öncesi eğitim almadan 1. sınıfa gelen öğrencilerin özellikle de erkek öğrencilerin ince motor kasların koordinasyonunu gerektiren beceriler de sorun yaşadıklarını gözlemlemekteyim.” (Ö9)

“İnce kas becerileri henüz gelişmediği için harfleri doğru bir şekilde yazamayabilirler.” (10)

Makas Kullanımı f (5) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Her konuda sıkıntı yaşıyorlar. Kalem ve makas tutamıyorlar.” (Ö2)

“En basiti kalem tutma, Yanlışı silerken silgi hakimiyetleri, makasla bir şeyler keserkenki başarıları düşük oluyor.” (Ö4)

“Kalem tutma, makas kullanma, çizgi çalışmaları, boyama yaparken görsellerin dışına taşırmadan boyama yapabilme, ayakkabısını kendi kendine bağlayabilme, tuvalet ihtiyacını kendi kendine karşılayabilme...vb psikomotor becerilerde sorunlar yaşamaktadırlar.” (Ö6)

“Çanta defter kitap düzenleri zayıf, kalem tutma makas kullanma vb daha zayıf, çabuk bıkmama ve yorulma.” (Ö7)

“Eğer ki okul öncesi eğitim almadıysa bir çocuk el göz koordinasyonu sağlamakta yetersiz kalabilir, kalemi ve makası kullanırken zorlanabilir, el becerileri zayıf kalabilir, oyunlarda mutsuz kalabilir.” (10)

Çizgi Çalışması f (3) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öncelikle kalem tutma ve çizgi çalışması, becerilerinde sorunlar, akabinde ise harfleri ve rakamları yazarken zorluklar yaşadıklarını gözlemlemekteyim.” (Ö3)

“Harf yazımında şekil yapımında nokta birleştirmede okul öncesi eğitimi alan çocuklara göre daha zor yapıyorlar.” (Ö5)

“Kalem tutma, makas kullanma, çizgi çalışmaları, boyama yaparken görsellerin dışına taşırmadan boyama yapabilme, ayakkabısını kendi kendine bağlayabilme, tuvalet ihtiyacını kendi kendine karşılayabilme...vb psikomotor becerilerde sorunlar yaşamaktadırlar.” (Ö6)

Boyama Çalışması f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kalem tutma, makas kullanma, çizgi çalışmaları, boyama yaparken görsellerin dışına taşırmeden boyama yapabilme, ayakkabısını kendi kendine bağlayabilme, tuvalet ihtiyacını kendi kendine karşılayabilme...vb psikomotor becerilerde sorunlar yaşamaktadırlar.” (Ö6)

El Becerisi f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Eğer ki okul öncesi eğitim almadıysa bir çocuk el göz koordinasyonu sağlamakta yetersiz kalabilir, kalemi ve makası kullanırken zorlanabilir, el becerileri zayıf kalabilir, oyunlarda mutsuz kalabilir.” (10)

El Göz Koordinasyonu f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Eğer ki okul öncesi eğitim almadıysa bir çocuk el göz koordinasyonu sağlamakta yetersiz kalabilir, kalemi ve makası kullanırken zorlanabilir, el becerileri zayıf kalabilir, oyunlarda mutsuz kalabilir.” (10)

Noktaları Birleştirme f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Harf yazımında şekil yapımında nokta birleştirmede okul öncesi eğitimi alan çocuklara göre daha zor yapıyorlar.” (Ö5)

bulgularına ulaşılmıştır.

Okuma-Yazma Anı teması altında oluşturulan kodlara; **Yazma Problemi f (7)**, **Harf Yazımı f (4)**, **Defter-Kitap Düzeni f (2)**, **Sesi Çıkarıp Yazma f (2)**, **Yorulma f (2)**, **Rakam Yazımı f (1)** ve **Parmak Ağrısı f (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Yazma Problemi f (7) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kalem tutma, sesi çıkarıp yazma, dikkatini vermekte güçlük çekebiliyorlar. Defter düzeni, yazının özenli olması, sesi tanıma ve yazıyla ifade etmede zorluk oluyor.” (Ö1)

“Okuma yazma çalışmalarında da bu korku yüzünden bir gerileme yaşanır.” (Ö2)

“Okuma ve yazmada problem yaşamaktalar ve daha çok desteğe ihtiyaç duymaktadırlar.” (Ö4)

“Yazmada sıkıntı yaşadığı için motive olma ve dersi anlama konusunda sıkıntı yaşıyorlar.” (Ö5)

“Küçük parmak kasları gelişmediğinde yazmada sıkıntı yaşıyorlar... Okul öncesi eğitimi almamış bir öğrenci okul kültürüne yabancı olduğu için hiç oyuncak olmayan ana sınıfına oranla daha renksiz bir sınıfta bulunmak sıkıcı gelebiliyor ve okuma yazmada da çok büyük zorluklar yaşıyorlar.” (Ö8)

“Okul öncesi eğitim almamış öğrenci 1. sınıf öğretmenlerinde hep kaygı oluşturmakta ve bu kaygı sonucu okuma ve yazmada sorunlar yaşanmaktadır... Uzun süre kalem tutma, küçük puntolarla yazma gerektiren yazma ve okul çalışmaları yaşadıkları sorunlardan bazılarıdır.” (Ö9)

“Okul öncesi eğitim maç öncesi yapılan idman programları gibidir hem mental hem de fiziksel anlamda okuma yazma faaliyetlerine ısınma sürecidir.” (10)

Harf Yazımı f (4) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Güzel yazı defterinde harfleri yazarken aralıklara uygun yazamıyor.” (Ö2)

“Öncelikle kalem tutma ve çizgi çalışması, becerilerinde sorunlar, akabinde ise harfleri ve rakamları yazarken zorluklar yaşadıklarını gözlemlemekteyim.” (Ö3)

“Harf yazımında şekil yapımında nokta birleştirmede okul öncesi eğitimi alan çocuklara göre daha zor yapıyorlar.” (Ö5)

“İnce kas becerileri henüz gelişmediği için harfleri doğru bir şekilde yazamayabilirler.” (10)

Defter-Kitap Düzeni f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“*Defter düzeni, yazının özenli olması, sesi tanıma ve yazıyla ifade etmede zorluk oluyor.*” (Ö1)

“*Çanta defter kitap düzenleri zayıf, kalem tutma makas kullanma vb daha zayıf, çabuk bıkmaya ve yorulma.*” (Ö7)

Sesi Çıkarma ve Yazma f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“*Kalem tutma, sesi çıkarıp yazma, dikkatini vermekte güçlük çekebiliyorlar.*” (Ö1)

“*Kalem tutma ses yazımı konusunda geriden geliyorlar.*” (Ö5)

Yorulma f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“*Çanta defter kitap düzenleri zayıf, kalem tutma makas kullanma vb daha zayıf, çabuk bıkmaya ve yorulma.*” (Ö7)

“*Okul öncesi eğitim alamayan öğrenciler basit etkinlikleri bile yapmakta zorlanıyor ve çabuk yoruluyorlar.*” (Ö10)

Rakam Yazımı f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“*Öncelikle kalem tutma ve çizgi çalışması, becerilerinde sorunlar, akabinde ise harfleri ve rakamları yazarken zorluklar yaşadıklarını gözlemlemekteyim.*” (Ö3)

Parmak Ağrısı f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“*Okuma yazma sürecinde parmakları kısa sürede ağrıyabiliyor.*” (Ö6)

bulgularına ulaşılmıştır.

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadığı aile kaynaklı sorunlara ilişkin sonuçlar tablo şeklinde aşağıda verilmiştir;

Tablo 4

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadığı aile kaynaklı sorunlara ilişkin tablo

Tema	Kod	f
Sosyokültürel Yapı	Ailevi Sorunlar	5
	Maddi Durum	4
	Bilinç ve Farkındalık	4
	Eğitim Durumu	2
Aile Katılımı	Evde Destek	6
	Deneyimsizlik	3
	Rol Model	3
	Yanlış Müdahale veya Öğretme	3
Ebeveyn Bağımlılığı ve Yaklaşımı	İlgi ve Alaka	4
	Aileye Bağımlı Olmak	2
	Başarısızlığı Kabullenmeme	1
	Beklenti	1
	Bakış Açısı	1
	Kıyaslama	1

Tablo 4 incelendiğinde; Okul Öncesi Eğitim Almayan Öğrencilerin Okuma-Yazma Öğrenimi Esnasında Yaşadığı Aile Kaynaklı Sorunlara ilişkin katılımcı görüşlerinin 3 tema altında toplandığı görülmektedir. Sosyokültürel Yapı teması altında 4 (Ailevi Sorunlar, Maddi Durum, Bilinç ve Farkındalık, Eğitim Durumu), Aile Katılımı teması altında 4 (Deneyimsizlik, Rol Model, Yanlış Müdahale veya Öğretme, Evde Destek) ve Ebeveyn Bağımlılığı ve Yaklaşımı teması altında 6 (İlgi ve Alaka, Aileye Bağımlı Olmak, Başarısızlığı Kabullenmeme, Beklenti, Bakış Açısı, Kıyaslama) olmak üzere 14 (on dört) kod oluşturulmuştur.

Oluşturulan üç tema altındaki kodların *f* değerlerine bakıldığında her temanın yoğunluk değerlerinin birbirlerinden farklı olduğu görülmektedir. Temalar içindeki kod yoğunluk değerlerine bakıldığında ise; Sosyokültürel Yapı teması altında **Ailevi Sorunlar f (5)**, Aile Katılımı teması altında **Evde Destek f (6)** ile Ebeveyn Bağımlılığı ve Yaklaşımı teması altındaki **İlgi ve Alaka f (4)** değerleri dikkat çekicidir.

Sosyokültürel Yapı teması altında oluşturulan kodlara; **Ailevi Sorunlar f (5)**, **Maddi Durum f (4)**, **Bilinç ve Farkındalık f (4)** ve **Eğitim Durumu f (2)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Ailevi Sorunlar f (5) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Aileler daha tedirgin ve kaygılı oluyorlar ve bu durumu çocuklara yansıtıyorlar.” (Ö3)

“Ailede huzurlu bir ortam olmaması öğrenciyi etkiler.” (Ö4)

“okula gelmek istemeyen çocuğu okula geç gönderme veya zaman zaman göndermeme, okula olumsuz tutum takınma vb sorunlar yaşanmaktadır.” (Ö5)

“Aile içinde yaşanan problemler çocukları olumsuz yönde etkiler.” (Ö8)

“Bunlar aile ortamında çocuğun her dediği yapılmış sınırlanmış okula bakış açısı zayıf olan okuldaki kurallar yerine canının istediğini yapabileceğini düşünen çocuklardır.” (Ö10)

Maddi Durum f (4) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Genellikle ailenin maddi durumu olmaması nedeniyle çocuklarına okul öncesi eğitim aldirmiyorlar.” (Ö2)

“Ailenin maddi durumunun kötü olması etkiler.” (Ö4)

“Maddi ya da manevi sıkıntılar çocukların davranışlarında kendini hissettirir, sorun yaşayan çocuklar okuma yazma sürecinde isteksiz olabilir ve davranışlarıyla etrafına zarar veren öğrenciler de olabilirler.” (Ö8)

“Okul öncesi eğitim almamış öğrencilerde ailenin düşük sosyo ekonomik koşulları nedeniyle çocuğun akranları ile olan uçurumu iyice artmaktadır.” (Ö9)

Bilinç ve Farkındalık f (4) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Aile okula, kurallara, performansa aşına olmadığı için zorlanıyorlar.” (Ö1)

“Aile okul kültürüne yabancı oluyor, çocuğun ev ödevlerini de kendileri yapmaya çalışıyor.” (Ö2)

“Okul öncesi dönemde ilk okuma yazmaya hazırlık çalışmalarlarıyla aile konu hakkında ön bilgi sahibi olabiliyordu.” (Ö6)

“Aile katılımı, aile desteği, bilinç ve farkındalık seviyesi düşük ailelerin çocukları da ister istemez öğrenilmiş çaresizliği yaşayacaklardır.” (Ö9)

Eğitim Durumu f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Ailenin eğitim durumu öğrenciyi etkiler.” (Ö4)

“...ailede okuma yazma bilmeyen ebeveynler nedeniyle evde öğrenciyeye hiç destek olunamaması...” (Ö5)

bulgularına ulaşılmıştır.

Aile Katılımı teması altında oluşturulan kodlara; **Evde Destek f (6)**, **Deneyimsizlik f (3)**, **Rol Model f (3)** ve **Yanlı Müdahale veya Öğretme f (3)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Evde Destek f (6) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Ev ortamında gerekli tekrar ve pekiştirme yapılmıyor.” (Ö1)

“Öğretmenin okulda edindirdiği bilgilere paralel bir şekilde evde desteklenmesi gereken öğrenciye farklı veya yanlış yöntemlerle bilgi aktarımı yapılması... okula olumsuz tutum takınma vb sorunlar yaşanmaktadır.” (Ö5)

“Öğrencinin ihtiyaçları, öğretmen veli iletişimi, öğrenme sürecinde aile desteği vb durumlar ... okuma yazma sürecinde hem bu tarz sorumluluklar hem de öğrenciye akademik anlamda destek olma aile için yorucu olabilir.” (Ö6)

“Bunun için de oyun hamurlarıyla etkinlikler yapmaya, boyama çalışmalarına ve çizgi çalışmalarına normalden daha fazla zaman ayırmak gerekiyor.” (Ö7)

“Çocuklar, okuma yazmadaki ilk deneyimlerini onlarla kurduğu ilişkilerle kazanmaktadırlar. Çocuğun etrafında yer alan resimli kitaplar çocuğun ilgisin uyandırarak aileleri veya kardeşleri ile etkileşime geçmesine yardım etmektedir.” (Ö8)

“Aile desteğinin yok denecek kadar az olduğu durumlarda çocuğun aile ocağında aldığı eğitim ile okulda aldığı eğitim birbirini tamamlayıcı nitelikte olmayacaktır. Aile katılımı, aile desteği, bilinç ve farkındalık seviyesi düşük ailelerin çocukları da ister istemez öğrenilmiş çaresizliği yaşayacaklardır.” (Ö9)

Deneyimsizlik f (3) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Aile de tecrübesiz olduğu için bocalıyor, nasıl davranması gerektiğini bilemiyor.” (Ö2)

“Okul öncesi eğitim almayan çocukların aileleri de en az çocuklar kadar ilkökul konusunda deneyimsiz olmaktadır.” (Ö5)

“Öğrencinin ihtiyaçları, öğretmen veli iletişimi, öğrenme sürecinde aile desteği vb durumlar aile için henüz deneyimlenmediği için okuma yazma sürecinde hem bu tarz sorumluluklar hem de öğrenciye akademik anlamda destek olma aile için yorucu olabilir.” (Ö6)

Rol Model f (3) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“...ödev yapma konusunda kılavuz olunmaması, okula gelmek istemeyen çocuğu okula geç gönderme veya zaman zaman göndermeme, okula olumsuz tutum takınma vb sorunlar yaşanmaktadır.” (Ö5)

“Çocukların okuma yazma deneyimlerinin şekillenmesinde aileler ve kardeşlerin önemli rolleri vardır.” (Ö8)

“Aile katılımı, aile desteği, bilinç ve farkındalık seviyesi düşük ailelerin çocukları da ister istemez öğrenilmiş çaresizliği yaşayacaklardır.” (Ö9)

Yanlış Müdahale veya Öğretme f (3) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kendi bildikleriyle hareket ediyorlar bunun sonucunda da olumsuz sonuçlar ortaya çıkabiliyor.” (Ö1)

“...öğrenciye farklı veya yanlış yöntemlerle bilgi aktarımı yapılması, ... sorunlar yaşanmaktadır.” (Ö5)

“Ev ödevlerinde ses değil harf öğretimi şeklinde yapılan yanlış müdahaleler de aile kaynaklı sorunlardan biridir.” (Ö9)

bulgularına ulaşılmıştır.

Ebeveyn Bağımlılığı ve Yaklaşımı teması altında oluşturulan kodlara; **İlgi ve Alaka f (4)**, **Aileye Bağımlı Olmak f (2)**, **Başarısızlığı Kabullememe f (1)**, **Beklenti f (1)**, **Bakış Açısı f (1)** ve **Kıyaslama f (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

İlgi ve Alaka f (4) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Okul öncesi eğitim almamışsa öğrenci, ilk olarak aile henüz okulla ilgili bir sorumluluk almamış ve gereken ilgi ve alaka gösterilmeyecek demektir.” (Ö2)

“Aile gerekli ilgi ve alakayı göstermiyor.” (Ö3)

“Aile ilgili olmadığı için ödev yapımı konusunda sıkıntı yaşıyor.” (Ö4)

“Ailenin ilgisizliği çocuğun duygusal olarak okuldan uzaklaşmasına neden olur.” (Ö8)

Aileye Bağımlı Olmak f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Aileye bağımlı oldukları için okula alışmakta okulda anne babadan uzak bir günü tamamlamakta zorlanıyorlar.” (Ö1)

“Okul öncesi eğitim almamış öğrencilerimizle ilgili bir örnek vermek istiyorum, aile ortamından ayrılmakta zorlanan bir öğrencimizin aile bireyleri sırayla üç ay sınıfın dışında sandalye ile beklemişlerdi.” (10)

Başarısızlığı Kabullememe f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Aile çocuğunun diğer öğrencilerden geri kalmasını kabullenemiyor, bu durum da öğrenciyi yıpratıyor, korkutuyor.” (Ö1)

Beklenti f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Bu durum velilerin beklentilerini karşılamıyor ve çocuklarını diğer öğrencilerle kıyaslamalarına sebep oluyor.” (Ö7)

Bakış Açısı f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Bunlar aile ortamında çocuğun her dediği yapılmış şımartılmış okula bakış açısı zayıf olan okuldaki kurallar yerine canının istediğini yapabileceğini düşünen çocuklardır.” (Ö10)

Kıyaslama f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Bu durum velilerin beklentilerini karşılamıyor ve çocuklarını diğer öğrencilerle kıyaslamalarına sebep oluyor.” (Ö7)

bulgularına ulaşılmıştır.

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları diğer sorunlara ilişkin sonuçlar tablo şeklinde aşağıda verilmiştir;

Tablo 5

Okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları diğer sorunlara ilişkin tablo

Tema	Kod	f
Fizyolojik Faktörler	Beslenme	2
	Aşırı Hareketlilik	1
	Kesme ve Yapıştırma	1
	Sırada Oturma	1
	Tuvalet	1
Bilişsel Faktörler	Etkinliklerde Bocalama	1
	Ders Dinleme	1
	Hayal Gücü	1
	Davranış Değişikliği	1
	Yanlış Öğrenme	1
	Renkleri Kavrama	1
	Nezakete ve Görgü Kuralları	1
Ödevin Amacına Uygunluğu	1	
Duygusal Faktörler	Özgüven	7
	Sorumluluk	3
	Sürekli Oyun Oynama	2
	İlgisizlik	1
	Kişilik Gelişimi	1
	Motivasyon	1
	Paylaşım	1
	İstikrar	1
Sürekli Resim Çizme	1	

Tablo 5 incelendiğinde; Okul Öncesi Eğitim Almayan Öğrencilerin Okuma-Yazma Öğrenimi Esnasında Yaşadıkları Diğer Sorunlara ilişkin katılımcı görüşlerinin 3 tema

altında toplandığı görülmektedir. Fizyolojik Faktörler teması altında 5 (Beslenme, Aşırı Hareketlilik, Kesme ve Yapıştırma, Sırada Oturma, Tuvalet), Bilişsel Faktörler teması altında 8 (Etkinliklerde Bocalama, Ders Dinleme, Hayal Gücü, Davranış Değişikliği, Yanlış Öğrenme, Renkleri Kavrama, Nezaket ve Görgü Kuralları, Ödevin Amacına Uygunluğu) ve Duygusal Faktörler teması altında 9 (Özgüven, Sorumluluk, Sürekli Oyun Oynama, İlgisizlik, Kişilik Gelişimi, Motivasyon, Paylaşım, İstikrar, Sürekli Resim Çizme) olmak üzere 22 (yirmi iki) kod oluşturulmuştur.

Oluşturulan üç tema altındaki kodların *f* değerlerine bakıldığında her temanın yoğunluk değerlerinin birbirlerinden farklı olduğu görülmektedir. Temalar içindeki kod yoğunluk değerlerine bakıldığında ise; Duygusal Faktörler teması altındaki **Özgüven *f* (7)** değeri dikkat çekicidir.

Fizyolojik Faktörler teması altında oluşturulan kodlara; **Beslenme *f* (2)**, **Aşırı Hareketlilik *f* (1)**, **Kesme ve Yapıştırma *f* (1)**, **Sırada Oturma *f* (1)** ve **Tuvalet *f* (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Beslenme *f* (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Arkadaş edinme konusunda, beslenme saatine uyma konusunda. Mesela böyle öğrenciler istedikleri saatte yemek yiyebileceklerini sanıyorlar ve de çıkarıp yiyorlar.” (Ö5)

“İletişim sorunları, okula karşı olumsuz tutum takınma, beslenme sorunları, tuvalet sorunları...vb sorunlar diğer aklıma gelen sorunlardandır.” (Ö6)

Aşırı Hareketlilik *f* (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Zaten bu çocuklar okul önce eğitim almadıkları için sınıf ortamında da sessiz olurlar. Bazı bireyler ise aşırı hareketli olurlar.” (Ö3)

Kesme ve Yapıştırma *f* (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kesme yapıştırma, kalem tutma, boyama, sırada oturma, dersi dinleme gibi davranışlarla ilgili bir eğitim almadığı için okuma yazma sürecinde zorluk yaşar.” (Ö1)

Sırada Oturma *f* (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kesme yapıştırma, kalem tutma, boyama, sırada oturma, dersi dinleme gibi davranışlarla ilgili bir eğitim almadığı için okuma yazma sürecinde zorluk yaşar” (Ö1)

Tuvalet *f* (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“İletişim sorunları, okula karşı olumsuz tutum takınma, beslenme sorunları, tuvalet sorunları...vb sorunlar diğer aklıma gelen sorunlardandır.” (Ö6)

bulgularına ulaşılmıştır.

Bilişsel Faktörler teması altında oluşturulan kodlara; **Etkinliklerde Bocalama *f* (1)**, **Ders Dinleme *f* (1)**, **Hayal Gücü *f* (1)**, **Davranış Değişikliği *f* (1)**, **Yanlış Öğrenme *f* (1)**, **Renkleri Kavrama *f* (1)**, **Nezaket ve Görgü Kuralları *f* (1)** ve **Ödevin Amacına Uygunluğu *f* (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Etkinliklerde Bocalama *f* (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Arkadaşlık ilişkilerinde, ders etkinliklerinde bocalar.” (Ö1)

Ders Dinleme *f* (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kesme yapıştırma, kalem tutma, boyama, sırada oturma, dersi dinleme gibi davranışlarla ilgili bir eğitim almadığı için okuma yazma sürecinde zorluk yaşar, arkadaşlarından geri kalır.” (Ö1)

Hayal Gücü *f* (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Psikomotor beceriler gelişmiyor, hayal gücü zayıf kalıyor ve resim yapma becerisi gelişmiyor, sorumluluk alamıyor, okula uyumda zorlanıyor, anneye fazla bağımlı oluyor ve ayrılık kaygısını yoğun yaşıyor.” (Ö2)

Davranış Değişikliği f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Okul öncesi eğitim almadıkları için davranış değişikliği zordur.” (Ö3)

Yanlış Öğrenme f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Bence en büyük problem çocukların çevrelerinde edindikleri ve okula başlayana kadar alışkanlık haline gelmiş olan yanlış öğrenmelerdir.” (Ö4)

Renkleri Kavrama f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Ayrıca renk öğretimi gerçekleşmemiştir.” (Ö8)

Nezaket ve Görgü Kuralları f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Nezaket ve görgü kurallarına uymaz.” (Ö9)

Ödevin Amacına Uygunluğu f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Kalem tutma ve parmak kaslarının gelişmemesi, okul korkusunun yaşanması, kitap defter kullanmayı bilememe, okumaya geçişte geride kalma, ödevlerin amacına uygun yapılmaması, disiplin sorunları, çizgi ve boyama çalışmalarının yetersiz kalması gibi sorunları örnek verebiliriz.” (Ö10)

bulgularına ulaşılmıştır.

Duygusal Faktörler teması altında oluşturulan kodlara; **Özgüven f (7)**, **Sorumluluk f (3)**, **Sürekli Oyun Oynama f (2)**, **İlgisizlik f (1)**, **Kişilik Gelişimi f (1)**, **Motivasyon f (1)**, **Paylaşım f (1)**, **İstikrarsızlık f (1)** ve **Sürekli Resim Çizme f (1)** ilişkin olarak elde edilen katılımcı cevapları sırasıyla;

Özgüven f (7) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Çocuk sosyal bir ortama ilk defa girdiği için nasıl davranması gerektiği konusunda çekingen kalır.” (Ö1)

“Sosyal çevreye uyum, kendisini ifade etmede çekingenlik, arkadaş çevresinde kabul görmeme, derslere karşın ilgisizlik bunların hepsi yaşanmaktadır.” (Ö3)

“Yazarken yanlış yazma ve bu durumun çocukta güvensizliğe yol açması.” (Ö4)

“Bu süreci zor atlaman öğrencilerin özgüvenleri de eksiliyor.” (Ö6)

“Sınıfa topluluğa uyum zorluğu yaşanır, arkadaş ilişkileri yetersiz olabilir, özgüven eksikliği pasif duruma getirir öğrenciyi” (Ö7)

“Öğrenmede gecikme motivasyon eksikliği yarattığı için özgüven kaybına neden olabiliyor.” (Ö8)

“Sosyal ve duygusal sorunlar yaşayabilirler, sınıfta çekingen davranış sergiler.” (Ö9)

Sorumluluk f (3) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öğretmen otoritesini henüz tanımadığı için derse karşı sorumluluklarını yerine getirmese güçlük çeker.” (Ö1)

“Psikomotor beceriler gelişmiyor, hayal gücü zayıf kalıyor ve resim yapma becerisi gelişmiyor, sorumluluk alamıyor, okula uyumda zorlanıyor, anneye fazla bağımlı oluyor ve ayrılık kaygısını yoğun yaşıyor.” (Ö2)

“Aile ve çocuk sorumluluk alma bilinci geç yerleşiyor.” (Ö3)

Sürekli Oyun Oynama f (2) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Sınıfta etkinlik yapma konusunda sürekli oyun oynamak ya da sürekli resim çizmek istiyorlar.” (Ö5)

“Oyun oynama modundan çıkamaz.” (Ö7)

İlgisizlik f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Sosyal çevreye uyum, kendisini ifade etmede çekingenlik, arkadaş çevresinde kabul görmeme, derslere karşın ilgisizlik bunların hepsi yaşanmaktadır.” (Ö3)

Kişilik Gelişimi f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Okuma yazma kazanımı edinmede büyük sorunlar yaşıyorlar. Bu da okula adapte olma sosyalleşme kişilik gelişimi gibi durumları da çok olumsuz etkiliyor.” (Ö5)

Motivasyon f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Öğrenmede gecikme motivasyon eksikliği yarattığı için özgüven kaybına neden olabiliyor.” (Ö8)

Paylaşım f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Eşyalarını arkadaşlarıyla paylaşmaz.” (Ö9)

İstikrarsızlık f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Okula devam konusunda istikrarsızdır.” (Ö9)

Sürekli Resim Çizme f (1) koduna ilişkin verilen cevaplar;

“Sınıfta etkinlik yapma konusunda sürekli oyun oynamak ya da sürekli resim çizmek istiyorlar.” (Ö5)

bulgularına ulaşılmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla sınıf öğretmeni görüşlerine dayanarak problem durumunu ve alt amaçları ortaya koymak amacıyla nitel araştırma yapılmış ve içerik analizi yapılarak elde edilen sonuçlar aşağıda açıklanmıştır:

“Okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin, ilkokula adaptasyonları ve okuma-yazma öğrenimlerine etkileri için neler söyleyebilirsiniz?” sorusu ile birinci alt amaç doğrultusunda Fizyolojik Faktörler, Bilişsel Faktörler, Duygusal Faktörler ve Çevresel Faktörler temaları kapsamında 25 (yirmi beş) kod oluşmuştur. Katılımcıların cevapları sonucunda f(9) oranıyla okula uyum; f(6) oranıyla kas gelişimi; f(5) oranlarıyla kalem kullanma, algılama ve anlama; f(4) oranıyla öğrenme süresi; f(3) oranlarıyla olumsuz tutum, sosyalleşme; f(2) oranlarıyla boyama çalışması, çizgi çalışması, harf çalışması, ayrılık kaygısı, sınıf kurallarına uyum ve f(1) oranlarıyla noktaları birleştirme, ön hazırlık, el becerisi, akademik başarı, sayı farkındalığı, kitap farkındalığı, ses bilgisel farkındalık, harf farkındalığı, dil gelişimi, okul bilinci, sosyal ortama uyum, sosyal iletişim, psikososyal gelişim şeklinde sıralama oluşmuş ve katılımcılara göre okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında çoğunlukla okula uyum, kas gelişimi ve kalem tutma noktasında yaşadıkları sorunların adaptasyon sürecini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

“Okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları fiziksel (psikomotor) sorunları örnekleriyle beraber ifade etmeniz neler söyleyebilirsiniz?” sorusu ile ikinci alt amaç doğrultusunda Okuma-Yazma Öncesi ve Okuma-Yazma Anı temaları kapsamında 15 (on beş) kod oluşmuştur. Katılımcıların cevapları sonucunda f(9) oranıyla kalem kullanma; f(7) oranlarıyla ince kas becerileri, yazma problemi; f(5) oranlarıyla makas kullanma; f(4) oranıyla harf yazımı; f(3) oranıyla çizgi çalışması; f(2) oranlarıyla defter-kitap düzeni, sesi çıkarıp yazma, yorulma ve f(1) oranlarıyla rakam yazımı, parmak ağrısı, el becerisi, el göz koordinasyonu, noktaları birleştirme şeklinde sıralama oluşmuş ve katılımcılara göre okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında çoğunlukla kalem tutma, ince kas becerileri, yazma problemi ve makas kullanımı gibi psikomotor kaynaklı sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

“Okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadığı aile kaynaklı sorunları örnekleriyle beraber ifade etseniz neler söyleyebilirsiniz?” sorusu ile üçüncü alt amaç doğrultusunda Sosyokültürel Yapı, Aile Katılımı ve Ebeveyn Bağımlılığı ve Yaklaşımı temaları kapsamında 14 (on dört) kod oluşmuştur. Katılımcıların cevapları sonucunda f(6) oranıyla evde destek; f(5) oranıyla ailevi sorunlar; f(4) oranlarıyla maddi durum, bilinç ve farkındalık, ilgi ve alaka; f(3) oranlarıyla deneyimsizlik, rol model, yanlış müdahale veya öğretme; f(2) oranlarıyla eğitim durumu, aileye bağımlı olmak ve f(1) oranlarıyla başarısızlığı kabullenmeme, beklenti, bakış açısı, kıyaslama şeklinde sıralama oluşmuş ve katılımcılara göre okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında çoğunlukla ebeveynlerin evde destek olmaması, ailevi sorunlar, ailenin maddi durumu, ailenin bilinç ve farkındalık eksikliği, ailenin ilgili ve alakalı olmaması aile kaynaklı sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

“Okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadıkları diğer sorunları örnekleriyle beraber ifade etseniz neler söyleyebilirsiniz?” sorusu ile dördüncü alt amaç doğrultusunda Fizyolojik Faktörler, Bilişsel Faktörler ve Duygusal Faktörler temaları kapsamında 22 (yirmi iki) kod oluşmuştur. Katılımcıların cevapları sonucunda f(7) oranıyla özgüven; f(3) oranıyla sorumluluk; f(2) oranlarıyla beslenme, sürekli oyun oynama f(1) oranlarıyla aşırı hareketlilik, kesme ve yapıştırma, sırada oturma, tuvalet, etkinliklerde bocalama, ders dinleme, hayal gücü, davranış değişikliği, yanlış öğrenme, renkleri kavrama, nezaket ve görgü kuralları, ödevin amacına uygunluğu, ilgisizlik, kişilik gelişimi, motivasyon, paylaşım, istikrarsızlık, sürekli resim çizme şeklinde sıralama oluşmuş ve katılımcılara göre okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında çoğunlukla özgüven ve sorumluluk noktasında diğer kaynaklı sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm sonuçlar incelendiğinde okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında çoğunlukla okula uyum, kas gelişimi, kalem tutma, yazma problemi, makas kullanımı, ailenin evde destek olmaması, ailevi sorunlar, ailenin maddi durumu, ailenin bilinç ve farkındalık eksikliği, ailenin ilgili ve alakalı olmaması, özgüven gibi psikomotor, bilişsel, duygusal ve ailevi kaynaklı sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadığı adaptasyon sorunları genel çerçevesinde okul ve sınıf uyum (Başar, 2013a; Dönmezler, 2016; Salgut, 2019), okuma-yazmaya uyum (Bozgün ve Sağır, 2018; Kırmızı, Özcan ve Şencan, 2016; Parlakyıldız, 2014), psikomotor sorunlar genel çerçevesinde harf yazımı (Atış-Akyol, Parpucu ve Erkan, 2020; Babayiğit ve Erkuş, 2017; Başar, 2013b, 2013a; Bay ve Şimşek Çetin, 2014; Bozgün ve Sağır, 2018; Sildir ve Sümer, 2017; Yapıcı ve Ulu, 2010), özbakım becerileri (Atış-Akyol vd., 2020; Babayiğit ve Erkuş, 2017; Başar, 2013a; Bay ve Şimşek Çetin, 2014; Ekinci Vural, 2012; Genç Ersoy, 2021), kas gelişimi (Atış-Akyol vd., 2020; Babayiğit ve Erkuş, 2017; Dönmezler, 2016; Yüce, 2016), çizgi çalışmaları (Başar, 2013b; Bozgün ve Sağır, 2018; Yapıcı ve Ulu, 2010), kalem tutma/kullanma (Başar, 2013a; Tantekin Erden ve Altun, 2014), bilek ağrısı (Pehlivan, 2006); bilişsel sorunlar genel çerçevesinde dil becerileri (Akçay, 2016; Atış-Akyol vd., 2020; Dönmezler, 2016; Kırmızı vd., 2016; Taner ve Başal, 2005), harf öğretimi (Başar, 2013b), geç okumaya geçiş (Başar ve Tanış Gürbüz, 2020; Bay ve Şimşek Çetin, 2014; Bozgün ve Sağır, 2018; Kırmızı vd., 2016), akademik başarı (Bay ve Şimşek Çetin, 2014; Dönmezler, 2016; Genç Ersoy, 2021; Parlakyıldız ve Yıldızbaş, 2004), düşünme ve algılama becerisi (Dönmezler, 2016; Ekinci Vural, 2012; Pehlivan, 2006), konuşma ve dinleme becerisi (Kırmızı vd., 2016); duygusal sorunlar genel çerçevesinde sosyal-duygusal gelişim (Atış-Akyol vd., 2020; Dönmezler, 2016; Ekinci Vural, 2012; Erbay, 2008; Genç Ersoy, 2021), motivasyon düşüklüğü (Başar, 2013b; Genç Ersoy, 2021), özgüven (Dönmezler, 2016; Pehlivan, 2006); ailevi sorunlar genel çerçevesinde (Genç Ersoy, 2021), yanlış öğretme (Babayiğit ve Erkuş, 2017), aceleci davranma (Babayiğit ve Erkuş, 2017), ebeveyn eğitimi (Kuyumcu Vardar ve Sarıoğlu, 2017; Özcan ve Özcan, 2016), ailenin gelir düzeyi (Kuyumcu Vardar ve Sarıoğlu, 2017), destek olmama (Erbaşan ve Erbaşan (2020), ilgisiz olma (Özcan ve Özcan, 2016; Yüce, 2016) ve hazırbulunmuşluk genel çerçevesinde (Babayiğit ve Erkuş, 2017; Bay ve Şimşek Çetin, 2014; Bozgün ve Sağır, 2018; Erbaşan ve Erbaşan, 2020; Koçyiğit, 2009; Özcan ve Özcan, 2016;

Parlakıyıldız, 2014; Parlakıyıldız ve Yıldızbaşı, 2004; Susar, 2020; Tantekin Erden ve Altun, 2014; Yüce, 2016) yaşanan sorunlar alan yazın incelendiğinde okulöncesi eğitimin bu süreçte ne kadar önemli ve etkili olduğu birçok çalışmayla örtüşürken Yapıcı ve Ulu (2010) tarafından yapılan çalışmada bazı sınıf öğretmenlerine göre tüm öğrencilerin okul öncesi eğitim almadıkları için sınıfta dengesizlik oluştuğunu, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarını doğru bulmadıklarını, okul öncesi öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlığı yanlış yaptıklarını ve bu çalışmaların yapılmaması gerektiğini belirttikleri görülmektedir.

Öneriler

Okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okuma-yazma öğrenimi esnasında yaşadığı sorunlara ilişkin elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

- Okulöncesi eğitim zorunlu hale getirilmelidir.
- Okulöncesi eğitim kurumları yaygınlaştırılmalıdır.
- Veliler için okulöncesi eğitime yönelik çeşitli destek sağlanmalıdır.
- Okulöncesi eğitimin önemi ile ilgili veliler bilgilendirilmelidir.
- Okulöncesi eğitim ile ilköğretim programında birlik sağlanmalıdır.
- Okulöncesi eğitim ile ilköğretim kurumları arasında koordinasyon sağlanmalıdır.
- Okulöncesi öğretmenleri ile ilkokul sınıf öğretmenleri arasında koordinasyon sağlanmalıdır.
- İlköğretim için öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaba Altun, S., Şimşek Çetin, Ö. ve Bay, D. N. (2014). Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik öğretmen görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 244–263.
- Akçay, A. (2016). Okulöncesi eğitimi almanın öğrencilerin dil becerilerinin gelişimine etkisi. *Journal of Turkish Studies*, 11(3), 15–28.
- Akçum, E. (2005). *5-6 yaş çocuklarının yaraıcılık ve öğrenime hazır oluş düzeylerine okul öncesi eğitimin etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atış-Akyol, N., Parpucu, N. ve Erkan, N. S. (2020). İlkokula hazırlık becerilerine ilişkin okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenleri ile öğretmen adaylarının görüşleri. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 117–136.
- Aydın, H. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları güçlüklerin hizmetiçi eğitim yoluyla giderilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Babayiğit, Ö. ve Erkuş, B. (2017). İlk okuma yazma öğretimi sürecinde sorunlar ve çözüm önerileri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 271–284.
- Başar, M. (2013a). 60-66 ay aralığında ilkokula başlayan öğrencilerin kişisel öz bakım ve ilkokuma-yazma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 241–252.
- Başar, M. (2013b). Okuma yazma öğrenerek ilkokula başlayan çocukların karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 1(1), 275–294.
- Başar, M. ve Tanış Gürbüz, H. M. (2020). İlk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 8(1), 1–20.
- Bay, D. N. ve Şimşek Çetin, Ö. (2014). Anasınıfından ilkokula geçişte yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 30, 163–190.
- Bircan, E. E. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin okuma-yazma becerisinin gelişimine*

- yönelik rolleri ve uygulamalarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bozgün, K. ve Sağır, Ş. U. (2018). Okuma yazmayı öğrenme sürecinde okul öncesi eğitimin etkisi. 2. *In International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies (ISAS)*, 3, 1110–1115.
- Dağlı, A. (2007). *Okul öncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin türkçe ve matematik derslerindeki akademik başarılarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dönmezler, E. (2016). Okul öncesi dönemde uygulanan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, 1(1), 42–53.
- Dündar Kırık, E. ve Kuzu, İ. Y. (2019). Okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Eğitim Yansımaları*, 3(1), 59–74.
- Ekinci Vural, D. (2012). *Okul öncesi eğitimin ilköğretime etkisinin aile katılımı ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Erbaşan, Ö. ve Erbaşan, Ü. (2020). Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştığı sorunlar. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 113–125.
- Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Genç Ersoy, B. (2021). Erken okuryazarlığın ve okuma yazmanın okul öncesi dönemde kazandırılmasına ilişkin paydaş görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi Erken*, 25, 263–294.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62–80.
- Kırmızı, F. S., Özcan, E. ve Şencan, D. (2016). Türkçenin az konuşulduğu bölgelerde ilk okuma yazma sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(1), 412–445.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazır bulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Kuyumcu Vardar, A. ve Sarıoğlu, S. (2017). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma, yazma ve okuduğunu anlama düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 5(1), 28–43.
- Oktay, A. (1990). Türkiye’de okul öncesi eğitim. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 151–160.
- Özcan, A. F. ve Özcan, A. O. (2016). İlk okuma yazma öğrenmede çocukların yaşadıkları güçlükler, nedenleri ve çözüm önerileri: nitel bir araştırma. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 69-103.
- Özen, Y. ve Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 394–422.
- Parlakıyıldız, B. (2014). Okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma başarılarının karşılaştırılması. *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 107–124.
- Parlakıyıldız, B. ve Yıldızbaş, F. (2004). Okulöncesi eğitimde öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik uygulamalarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü*

Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.

- Pehlivan, D. (2006). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilk okuma yazmaya geçiş sürecinin öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (nitel bir araştırma)*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Polat, H. (2017). İlk okuma-yazma öğretiminde kullanılan yöntem ve kaynaklara ilişkin öğretmen görüşleri (Ankara/Yenimahalle örneği). *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(2), 166-186.
- Salgut, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitimin ilk okuma yazma sürecine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sildir, E. ve Sümer, M. (2017). Okul öncesi eğitim programında yer alan dil gelişimiyle ilgili kazanımların türkçe dersi öğretim programındaki 1. sınıf kazanımlarını desteklemesi açısından incelenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 273-288.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Susar, F. (2020). Ana dili Türkçe olmayan öğrencilerde okul öncesi eğitimin ilk okuma yazma öğrenme sürecine etkisi. *Pamukkale University Journal of Education*, 48, 105-129.
- Taner, M. ve Başal, H. A. (2005). Farklı sosyoekonomik düzeylerde okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 395-420.
- Tantekin Erden, F. ve Altun, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve ilköğretime geçiş süreci hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(2), 481-502.
- Yapıcı, M. ve Ulu, F. B. (2010). İlköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerinden beklentileri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(1), 43-55.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Basım). Seçkin Yayıncılık.
- Yüce, S. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretiminde okul olgunluğunu belirleme ve kullanma yeterliklerine ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.